

Nr 7

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om sådan ändring i riksdagsordningen att lottning undviks.

I den till konstitutionsutskottet hänvisade motionen nr 187 i första kammaren av herr *Bengtson* hemställes, »att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära att författningsutredningen får i uppdrag att utreda och framlägga förslag till sådan ändring av riksdagsordningen att lottning blir obehövlig i alla de fall detta låter sig göra».

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Regler beträffande förfarandet i de fall, då inom kammaren vid öppen omröstning de avgivna rösterna befunnits lika delade, återfinnas i 60 § 2 mom. sista stycket riksdagsordningen. För sådana fall stadgas, att talmannen i en därtill avsedd rösturna skall nedlägga en ja-sedel och en nej-sedel, båda lika till storlek och utseende, tryckta och omärkta samt var för sig slutna och hoprullade, och att omröstningens utgång då skall avgöras genom den sedel, som en av kammarens ledamöter på anmodan av talmannen upptager ur rösturnan. Motsvarande bestämmelser beträffande förfarandet vid lika röstetal vid gemensam votering återfinnas i 65 § riksdagsordningen.

Nu anförda regler gälla från 1925, då öppen omröstning infördes i riksdagen. Lottning vid lika röstetal har emellertid även dessförinnan tillgripits inom riksdagen. Redan i 1810 års riksdagsordning återfinnas i stort sett samma bestämmelser beträffande tillvägagångssättet vid slutna omröstning, som nu stå i 60 § 3 mom. riksdagsordningen. I sistnämnda lagrum stadgas, att slutna omröstning alltid skall ske med tryckta och omärkta, enkla, slutna och hoprullade sedlar, och att talmannen, till undvikande av lika röstetal för ja och nej, i mål, där blott enkel pluralitet erfordras, vid varje omröstning före sedlarnas uppräknings en bland dem bör uttaga och genast förseglad avlägga. Vidare föreskrives att, om vid sammanräknandet av de övriga sedlarna rösterna befinnas lika delade, den förseglade sedeln skall öppnas och avgöra beslutet, medan däremot, om pluralitet redan är vunnen, den avlagda sedeln oppbruten genast bör förstöras.

Skillnaden mellan tillvägagångssätten vid lika röstetal vid slutna omröstning och vid öppen omröstning är blott, att i förra fallet lottningen

sker före rösträkningen och består i att den ena sidan berövas en röst, under det att i senare fallet lottningen äger rum, sedan de avgivna rösterna räknats, och innebär, att den ena sidan tillföres en röst.

I främmande länders folkrepresentationer lösas ifrågavarande problem på olika sätt. I vissa församlingar anses ett förslag förkastat, då lika antal röster avgivits för och emot detsamma. På andra håll tillerkännes talmannen utslagsröst och i sådana fall förekommer även den varianten, att han enligt traditionen röstar på visst sätt.

Med hänsyn till vad i utskottets utlåtanden nr 4—6 detta år meddelats om författningsutredningens arbete kan utredningen ej undgå att ingå i bedömande av det i motionen upptagna spørsmålet om förfarandet vid lika röstetal vid omröstning. På grund härav får utskottet hemställa,

att motionen I: 187 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 5 mars 1959

På konstitutionsutskottets vägnar:

BENGT ELMGREN

Närvarande:

från första kammaren: herrar Elmgren, Damström, Sveningsson, Erik Olsson, Carl Albert Anderson, Källqvist, Axel Emanuel Andersson, Aspling, fru Segerstedt-Wiberg och herr Eric Carlsson; samt

från andra kammaren: herrar Pettersson i Norregård, Norén, Spångberg, Magnusson i Tumhult, Jonsson i Haverö, Bark, Hammar, Svenungsson, Hamrin och fru Thunvall.